

Hankeavustukset opetustoimen henkilöstökoulutukseen 2024

Haun kuvaus

Opetustoimen henkilöstökoulutus on tarkoitettu varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja taiteen perusopetuksessa, perusopetuslain (628/1998) mukaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnassa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuiskoulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä työskentelevän henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Koulutukseen osallistuvien henkilöiden tulee työskennellä edellä mainittujen koulutusasteiden tai -muotojen oppilaitoksissa tai yksiköissä.

Tarjoamalla eri tavoin toteutettua henkilöstökoulutusta tuetaan henkilöstön yhtäläisiä mahdollisuuksia kehittää osaamistaan koko työuran ajan. Digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen edistää mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Koulutukseen osallistuminen tukee paikallisia kehittämis- ja täydennyskoulutus suunnitelmia sekä vahvistaa koko työyhteisön osaamisen kehittymistä. Henkilöstön osaamisen kehittämisen lähtökohtia ovat tietoperustaisuus sekä ajankohtaisiin ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaaminen.

Opetustoimen henkilöstön koulutuksia on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa Opettajankoulutusfoorumissa ja Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumissa laajassa yhteistyössä korkeakoulujen ja opetusalan sidosryhmien kesken vuodesta 2016 lähtien. Opettajankoulutusfoorumin valmisteleva kehittämisohjelma on asettanut kolme tavoitetta opettajien perus- ja perehdyttämiskoulutukselle sekä uranaikaiselle jatkuvalle oppimiselle: laaja-alainen perusosaaminen, uutta luova asiantuntijuus ja toimijuus sekä oman osaamisen ja oppilaitoksen kehittyminen.

Säädösperusta ja muut ohjausasiakirjat

- Valtionavustuslaki 688/2001
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu laki 1705/2009 ja asetus 1766/2009
- Valtion talousarvio 2024
- Hallitusohjelma 20.6.2023
- Opetus- ja kulttuuriministeriön [Sivistyskatsaus 2023](#)
- [Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma 2022–2026](#)

Haun tavoitteet

Henkilöstökoulutuksen tavoitteena on, että

- opetustoimen henkilöstöllä on yhtäläiset mahdollisuudet kehittää osaamistaan
- johtajien ja esimiesten johtamistaidot paranevat
- oppiaine- ja alakohtainen osaaminen, arviointiosaaminen sekä pedagogiset taidot syvenevät
- digitaalinen osaaminen paranee
- oppimisyhteisöjen hyvinvointi paranee

- koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanossa tarvittava osaaminen vahvistuu
- tietoperustaisuuden hyödyntäminen, tarvelähtöisyys ja tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointi kehittyvät
- kestävä elämäntapa ja vihreä siirtymä vahvistuvat oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen yksiköiden toimintakulttuurissa
- koulutuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus vahvistuvat.

Kuka voi hakea

Hakijoina voivat olla kunnat, kuntayhtymät, rekisteröidyt yhteisöt tai säätiöt, yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Hakijayhteisöiltä edellytetään osaamista ja kokemusta henkilöstökoulutuksesta kasvatuksen tai opetuksen toimialoilla. Rahoitusta ei voi hakea ainoastaan ostopalveluna toteutettavaan koulutukseen.

Haettava rahoitus ja rahoituskausi

Opetushallitus asettaa haettavaksi valtion vuoden 2024 talousarviossa mainitun opetustoimen henkilöstökoulutuksen hankeavustukset. Avustuksiin käytettävä määräraha tarkentuu myöhemmin.

Avustusten käyttöaika alkaa valtionavustuspäätöksen päiväystä seuraavasta päivästä ja päättyy 30.6.2026.

Tässä erityisavustuksessa ei vaadita omarahoitusosuutta. Lopullinen edunsaaja on koulutukseen osallistuva henkilö eikä koulutusta järjestävä koulutusorganisaatio.

Hakeminen ja hakuohjeet

Haku alkaa 15.1.2024 ja päättyy 22.2.2024 klo 16.15. Avustushakemus täytetään sähköisessä hakujärjestelmässä osoitteessa: [Linkki hakulomakkeelle](#)

Hakemuksen tulee olla tallennettuna sähköiseen hakujärjestelmään viimeistään haun päättymispäivänä klo 16.15, jolloin hakulomake sulkeutuu.

Hakijan tulee ilmoittaa hakulomakkeella allekirjoitusoikeudellisten henkilöiden, yhteyshenkilön, varayhteyshenkilön sekä hakijan virallinen sähköpostiosoite. Edellä mainittuina henkilöinä tulee olla vähintään kaksi eri henkilöä. Näihin osoitteisiin lähetetään linkki käsittelyyn jätetystä hakemuksesta sekä myöhemmin tehtävä sähköinen päätös. Hakemusta ei allekirjoiteta.

Opetustoimen henkilöstökoulutuksissa toivottavaa on, että hankkeita toteutetaan useamman toimijan verkostoissa siten, että koulutusten sisällöt liittyvät monipuolisesti koulutusteemaan ja toimijoiden erilaista osaamista hyödynnetään. Koulutusten suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota koulutettavapäivän sekä osallistujakohtaisen keskimääräisen kustannuksen kohtuullisuuteen. Yhteishankkeissa yksi hakijoista (hankkeen yhteyshenkilö) lähettää yhden, yhteisen hakemuksen. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kunkin toimijan rooli hankkeen suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.

Suosittelavaa on jo hakuvaiheessa laatia yhteistyöstä aiesopimukset yhteishankkeen osapuolten kesken. Yhteistyösopimuksia (aiesopimuksia) ei liitetä hakemukseen. Myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen yhteyshenkilön tulee tehdä yhteistyösopimukset kumppaneiden

kanssa. Yhteistyösopimuksen laatimisessa tulee noudattaa Opetushallituksen ohjetta, joka löytyy Opetushallituksen verkkosivuilta [Ohje valtionavustuksen hakijalle ja käyttäjälle](#).

Henkilöstökoulutuksen valtionavustus kattaa avustettavasta koulutushankkeesta aiheutuvat menot, jotka jäävät organisaation lopulliseksi kustannukseksi. Se on tarkoitettu koulutuksesta aiheutuviin välittömiin menoihin, joita ei olisi syntynyt ilman kyseistä hanketta ja jotka ovat välttämättömiä hankkeen toteutumisen kannalta. Valtionavustuksella voidaan kattaa vain hankkeen välittömät menot sekä sellaiset menoerät, joiden osalta voidaan osoittaa välitön aiheuttamisperuste. Tällaisia ovat esimerkiksi osuus kouluttajan palkasta, työtilan vuokra suhteessa hankkeessa käytettyyn työaikaan ja koulutuksiin käytettyjen tilojen vuokra koulutusajalta. Matkustuskustannukset hyväksytään valtion matkustussäännön mukaisesti. Avustuksella ei voi kattaa ulkomaan matkakuluja. Valtionavustushankkeen kustannuksiksi ei hyväksytä laskennallisia ja prosentuaalisia kustannuseriä, jotka eivät perustu hankkeesta aiheutuviin todellisiin menoihin ja jotka olisivat syntyneet ilman kyseistä hankettakin.

Valtionavustuksella ei rahoiteta esimerkiksi tutkimustoimintaa, koulutukseen osallistuvien palkka-, sijais-, matka-, ruokailu-, kahvitus- ja majoituskuluja, laitehankintoja, painatuskuluja, kirjoja ja vastaavia muita materiaalihankintoja, messu- tai tapahtumaosallistumisia tai messuesittelyjä, ohjaus- tai muiden suunnitteluryhmien kuluja, työnohjausta, pienryhmämentorointia (3–5 henkilöä) eikä yksittäisiin osallistujiin tai oppilaitoksiin kohdistuvia profilointi- tms. kuluja.

Valtionavustusta ei voida myöntää pelkästään yhden opetuksen/koulutuksen järjestäjän (esimerkiksi yhden kunnan) tai oppilaitoksen ylläpitäjän henkilöstölle tarkoitettuun koulutukseen. Tällä avustuksella ei voida myöskään järjestää koulutustilaisuuksia, joihin osallistuu vain yhden opetuksen/koulutuksen järjestäjän (esimerkiksi yhden kunnan) tai oppilaitoksen ylläpitäjän henkilöstöä.

Avustuksen hakijan tulee kiinnittää erityistä huomiota lähi- ja/tai verkkokoulutuksen ja itsenäisen työn väliseen tasapainoon ja laajuuksien realistisuuteen. Itsenäisen työn osuus ei saa olla liian suuri. Lähi- ja/tai verkkokoulutuksessa 1 opintopiste tarkoittaa 27 tuntia koulutusta. Vastaavasti itsenäisen työskentelyn 1 opintopiste tarkoittaa 27 tuntia työskentelyä.

Yhteys muihin hankkeisiin sekä rahoitusmuotoihin tulee selvästi esittää hankesuunnitelmassa sekä hankkeen talousarviossa.

Valtionavustuksen käytössä, hankkeen taloudenpidossa ja hankkeeseen liittyvissä hankinnoissa on lisäksi noudatettava Opetushallituksen verkkosivuilla olevaa ohjetta [Ohje valtionavustuksen hakijalle ja käyttäjälle](#).

Haun teemat

Vuoden 2024 Opetustoimen henkilöstökoulutuksen pääteemat ovat

- Oppiaine- ja alakohtainen osaaminen
- Kielitietoinen opetus ja toimintakulttuuri
- Arviointiosaaminen
- Digitaalisen osaamisen vahvistaminen
- Kestävyysosaamisen vahvistaminen
- Inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen
- Jatkuva oppiminen
- Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja johtamisosaaminen

Hakemusta laadittaessa valitaan ensin teema-alue, jolle hankesuunnitelmaa esitetään. Sen jälkeen valitaan pääasiallinen kohderyhmä ja muut mahdolliset kohderyhmät. Erityisesti toivotaan koulumuodot ylittäviä, poikkihallinnollisia ja eri sidosryhmät mukaan ottavia koulutuksia. Teemasta riippumatta koulutuksissa vahvistetaan myös digitaalisia taitoja.

Vuoden 2024 Opetustoimen henkilöstökoulutuksen pääteemat

Oppiaine- ja alakohtainen osaaminen

Tässä teemassa on kolme painopistettä: 1) oppiaineisiin ja aloihin liittyvän osaamisen kehittäminen, 2) lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen vahvistaminen, 3) luonnontieteiden, matematiikan ja teknologian opettamisen kehittäminen

1. Oppiaineisiin, oppimisen alueisiin ja eri aloihin liittyvän osaamisen kehittäminen

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen sekä taiteen perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön koulutuksissa kehitetään tietyn oppiaineen ja oppimiskokonaisuuksien tai oppimisen alueiden tai taiteenalan pedagogista ja didaktista osaamista. Ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön koulutuksissa kehitetään syvällistä, tutkimusperustaista oman alan substanssiosaamista tai digitalisaation edellyttämä osaamista ammattitaitovaatimuksena.

2. Lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen vahvistaminen

Rahoitettavissa koulutuksissa tarkastellaan erilaisia pedagogisia ratkaisuja lukemisen ja kirjoittamisen taitojen kehittämiseen sekä tuetaan varhaiskasvatussuunnitelman, opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden toteuttamista. Koulutukset voivat keskittyä tiettyyn koulutusmuotoon tai varhaiskasvatukseen, mutta ne voivat myös kattaa useampia koulutusmuotoja. Koulutus voi myös keskittyä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen näkökulmaan tai sopia laajasti eri oppiaineiden opettajille. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstölle suunnatussa koulutuksessa keskitytään menetelmiin, joilla edistetään lasten kielellistä kehitystä sekä varhaisen luku- ja kirjoitustaidon vahvistamista.

Koulutuksen sisältöjä, esimerkkejä

- luku- ja kirjoitustaitojen oppimisen ja opettamisen tutkimus- ja tietoperusta (esimerkiksi kansalliset ja kansainväliset arvioinnit, lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvät motivaatiotekijät)
- luku- ja kirjoitustaito osana monilukutaitoa ja kielitietoisuutta sekä osana kaikkea oppimista: tiedonalakohtaiset ja ammattialakohtaiset tekstitaidot, kielet ja ilmaisutavat, kielitietoisuuden opetuksen työtavat
- tekstien ymmärtämisen, tulkinnan, arvioinnin ja tuottamisen taidot eri välineillä, myös digitaalisilla alustoilla
- kriittinen lukutaito ja medialukutaito sekä tiedonhankinnan ja -hallinnan taidot (lähteiden käyttö, tekijänoikeuksien kunnioittaminen, tekoäly)
- monipuolinen opetussuunnitelman mukainen palautteen antaminen ja arviointi
- eri-ikäisten lukemisen ja kirjoittamisen taitoja tukevia menetelmiä (esim. saduttaminen, lukemaan oppimisen menetelmät, lukustrategiat, reading to learn -pedagogiikka)
- varhaisen luku- ja kirjoitustaidon vahvistaminen
- lasten, nuorten ja aikuisten tieto- ja kaunokirjallisuuden tuntemus ja kirjallisuuden opetuksen menetelmät (esimerkiksi sanataide)
- lukutaitoon liittyvä motivaatio ja siihen vaikuttavat tekijät: lasten ja nuorten tekstimaailmat, kirjallisuuden lukemiseen innostaminen ja lukuharrastuksen ylläpitäminen, elämyksellinen lukeminen, lukukokemusten jakaminen, lukupiirit

- luku- ja kirjoitustaitojen tukemisen mahdollisuudet oppimiskokonaisuuksissa (varhaiskasvatus, esiopetus), monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa (perusopetus) ja oppiaineita yhdistävissä opintojaksoissa (lukio)
- vaihtelevat oppimisympäristöt ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa
- lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet, erityispedagogiset kysymykset
- monikielisyys sekä luku- ja kirjoitustaidon kehittyminen
- suomi/ruotsi toisena kielenä -näkökulma.

Kansallinen lukutaitostrategia 2030

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kansallinen-lukutaitostrategia-2030>

Critical: Opettajien koulutuksen on edistettävä kriittisen lukutaidon opetusta

https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/23_09_opettajien-koulutuksen-on-edistettava-kriittisen-lukutaidon-opetusta.pdf

3. Luonnontieteiden, matematiikan ja teknologian opettamisen kehittäminen

Orpon hallitus on sitoutunut LUMA-strategian toimeenpanoon, jotta oppijoiden matemaattis-luonnontieteelliset valmiudet vahvistuvat. LUMA-strategialle on laadittu opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla [toimenpidesuunnitelma](#) laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yhtenä toimenpidesuunnitelman tavoitteena on, että LUMA-osaamisen kehittyminen on osa yksilöllistä oppimisen polkua, joka alkaa kotona, jatkuu varhaiskasvatukseen ja koulutuksen eri asteille ja kehittyy jatkuvaksi oppimiseksi.

Rahoitettavilla koulutuksilla vahvistetaan varhaiskasvatuksessa myönteistä suhtautumista matematiikkaan leikin ja tutkivan otteen sekä lukumäärä- ja muototietoisien ympäristön avulla. Koulutuksilla vahvistetaan luokanopettajien matemaattis-luonnontieteellistä osaamista, matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opettajien pedagogista osaamista, opetuksen eriyttämistä sekä erityisopettajien matemaattista osaamista. Ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa ylläpidetään myös opetuksen ajankohtaisuutta, työelämäyhteyttä ja korkeakoulu-yhteistyötä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen. Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa tavoitteena voi olla yto-opettajien ja ammatillisten tutkinnon osien opettajien pedagogisen yhteistyön kehittäminen.

Koulutuksissa otetaan huomioon opettajien kestävyysosaamiseen ja siihen liittyvään matemaattis-luonnontieteelliseen osaamiseen sisältyvät tarpeet.

Koulutuksia kohdennetaan myös teknologiaopetukseen, tekoälyn hyödyntämiseen sekä ohjelmoinnin ja algoritmisen ajattelun opetukseen myös siten, että näihin liittyvää osaamista löytyy laajasti opetushenkilöstöstä. Koulutuksia on tarpeen kohdentaa myös digitaalisiin oppimisympäristöihin ja välineisiin liittyvään osaamiseen ja tutkimusvälineistön käytön hallintaan sekä oppilas- ja opiskelijalähtöisten, toiminnallisten ja tutkimuksellisten opetusmenetelmien hallintaan.

Tavoitteena on myös kehittää matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opettajien työelämä- ja ohjausosaamista sekä opinto- ja uraohjaajien osaamista matemaattis-luonnontieteellisistä aloista. Ammatinvalinnan monista mahdollisuuksista ja LUMA-osaamisen merkityksestä erilaisilla työurilla tulee viestiä aktiivisesti, jotta LUMA-alojen

opiskelu koetaan kiinnostavaksi. Koulutuksissa otetaan huomioon muuttuvat osaamistarpeet ja painotetaan tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen ohjaamisen tarpeellisuutta.

Kielitietoinen opetus ja toimintakulttuuri

Koulutusten tehtävänä on tarjota osallistujille tutkimusperustaista tietoa, menetelmiä ja toimintamalleja kielitietoisen opetuksen ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä kulttuurisen moninaisuuden huomioimiseen. Koulutukset tukevat kaikkien oppijoiden oppimista että maahanmuuttotustaisten oppijoiden osallisuuden vahvistamista.

Koulutukset voivat käsitellä esimerkiksi

- kielitietoista opetusta, kielitietoisia työtapoja ja kielitietoista toimintakulttuuria
- kielitietoisen ja kielellisesti monimuotoisen oppimisyhteisön ja toimintakulttuurin johtamista
- maahanmuuttotustaisten oppijoiden perustaitojen vahvistamista
- suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen kehittämistä, mm. toisen kielen omaksumisen perusteita, opetusmenetelmiä ja osaamisen arviointia
- kieli- ja kulttuuriosaamisen vahvistamista varhaiskasvatuksessa
- kotoperäisten vähemmistökielten (saamen kielen, viittomakielen, romanikielen ja karjalan kielen) opetuksen kehittämistä
- monikielistä opetusta
- monipuolisia kielipolkuja
- oman äidinkielen opetuksen kehittämistä
- perusopetukseen valmistavan opetuksen kehittämistä
- tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kehittämistä
- ammatillisten tutkinnon osien kielitietoisen opetuksen kehittämistä
- yhteisten ja ammatillisten tutkinnon osien opettajien yhteistyön monipuolistamista
- kielitietoista ohjausta työelämässä oppimisessa
- kulttuuritietoisuutta
- kulttuuriperintökasvatusta.

Kulttuuriperintöstrategia

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164109/OKM_2022_17.pdf

Suomen romanikielen elvytysohjelma

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/suomen-romanikielen-elvytysohjelma-toimenpide-esityksineen>

Kielipoliittinen ohjelma

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164216>

Arviointiosaaminen

Oppimisen ja osaamisen arviointiin liittyvän osaamisen vahvistamiseksi tarjottavissa koulutuksissa voidaan käsitellä kunkin koulumuodon kannalta keskeisiä arviointiin liittyviä muutoksia ja yhtenäisen arviointikulttuurin kehittämistä perusteiden linjausten mukaisesti. Koulutuksissa voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita:

- suunnittelu- ja arviointiosaaminen varhaiskasvatuksessa
- perusopetuksen arvioinnin linjauksia sekä päättöarvioinnin ja 6. luokan lukuvuosi-arvioinnin kriteerejä

- lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaista arviointia ml. ylioppilaskokeen arviointi
- suullisen kielitaidon ja puheviestintätaitojen arviointia lukiossa
- ammatillisten perustutkintojen arviointikriteerien soveltamista ja yhteisten tutkinnon osien arviointikriteerien käyttöönottoa
- ammatillisen koulutuksen osaamisen arviointisuunnitelman soveltamista
- aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden päättöarviointia ja alkuvaiheen arviointia uusien kriteerien mukaisesti
- taiteen perusopetuksessa perusteiden mukaisen arvioinnin toteuttamista ja laajan oppimäärän arvioinnin kehittämistä
- vapaan sivistystyön oppivelvollisuuskoulutukseen sekä vapaatavoitteisen koulutuksen osaamisperusteisuuteen liittyvää arviointia.

Digitaalinen osaamisen vahvistaminen

Toimiympäristöissä tapahtuvat muutokset haastavat opetustoimen henkilöstön osaamista. Kehittyvät teknologiat, tekoäly, datatalous, automatisaatio ja robotisaatio avaavat uusia mahdollisuuksia eri toimialoilla. Opetushenkilöstön osaamisen tulisi vastata näihin osaamistarpeisiin sekä opetuksessa käytettävien sisältöjen että opetusmenetelmien näkökulmasta. Kaikissa hankkeissa on myös huomioitava kyberturvallisuuteen sekä eettiseen toimintaan, tietosuojaan ja -turvaan sekä tekijänoikeuksiin liittyvää osaamista.

Koulutuksissa voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita:

1. Opetustoimen henkilöstön ja johdon digitaalisen osaamisen vahvistaminen

- oppiaine- tai toimialakohtainen uusin digitaalinen osaaminen
- johdon osaaminen: tiedolla johtaminen, digitalisaatio osana strategiaa, digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen, yhteisöllisen toimintakulttuurin edistäminen digitaalisuutta hyödyntäen

2. Kehittyvien teknologioiden hyödyntämiseen liittyvä osaaminen

- tekoälyn toimintaperiaatteiden ymmärtäminen ja tarkoituksenmukainen pedagoginen käyttö
- dataan ja datatalouteen liittyvä osaaminen ja oppimisanalytiikan hyödyntämismahdollisuudet
- automatisaation ja robotisaation soveltaminen opetuksessa, oppimisessa sekä osaamisen kehittämisessä.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen digitaalisen osaamisen kuvaukset

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/digiosaaminen/8706410/tekstikappale/8709071>

Kestävyysosaamisen vahvistaminen

Kestävän elämäntavan ja osaamisen vahvistamisessa keskiössä ovat ilmastovastuu, luontokadon pysäyttäminen ja vihreä siirtymä. Koulutukset keskittyvät kestävyysosaamiseen liittyvien tietojen, taitojen ja tahdon vahvistamiseen johtamisessa, opettamisessa ja ohjauksessa sekä yksiköiden toimintakulttuurissa. Koulutukset voivat kohdentua kestävästä kehitystä koskevan eurooppalaisen osaamiskehyksen soveltamiseen. Koulutusten toivotaan erityisesti kohdistuvan kestävyysosaamisen ja vihreän siirtymän oppiainekohtaisiin, oppimisen aluekohtaisiin tai ammattialakohtaisiin ratkaisuihin. Kestävyysosaamisen koulutuksia kohdennetaan oppimisen pedagogisiin

ratkaisuihin, huomioiden tietoperustaisuus sekä työelämälähtöisyys ja käytännönläheisyys. Tavoitteena on kehittää kasvatuksen ja koulutuksen kestävää toimintakulttuuria ja sen arviointia.

[Kestävää kehitystä koskeva eurooppalainen osaamiskehys](#)

Inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen

Inklusiivisella toimintakulttuurilla tarkoitetaan kaikille opiskelijoille yhteistä oppimisyhteisöä, jossa jokainen tuntee olevansa tasavertainen toisten joukossa. Tällainen toimintakulttuuri innostaa ja kannustaa sen jäseniä työskentelemään yhteisen hyvän eteen. Jotta tähän tavoitteeseen päästään, tulee oppimisyhteisön kyetä kohtaamaan ihmisten välistä erilaisuutta. Yksilöiden välinen erilaisuus voi näyttäytyä kognitiivisina, kielellisinä, kulttuurillisina, katsomuksellisinä, etnisinä tai sukupuoleen liittyvinä kysymyksinä. Suurimmat esteet inklusiivisen koulutuksen toteutumiseen liittyvät ihmisten käsityksiin erilaisuudesta sekä kykyyn kohdata erilaisuutta. Inklusiivisen oppimisyhteisön toimintakulttuuri ja arvopäämäärät näkyvät henkilöstön yhteistyön laadussa ja ratkaisukeskeisyydessä, kaikkien oppimisyhteisön jäsenten osallisuuden mahdollistamisessa sekä oppijalähtöisen pedagogiikan toteuttamisessa. Inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen vaatii pitkäjänteistä, systeemistä kehittämistä.

Inklusiivisissa oppilaitoksissa toimivien opettajien työn perustaksi on tunnistettu neljä opettamiseen ja oppimiseen liittyvää keskeistä arvoa:

- Oppijoiden moninaisuuden arvostaminen oppijoiden erilaisuus nähdään koulutuksen voimavarana
- Kaikkien oppijoiden tukeminen opettajilla on suuret odotukset kaikkien oppijoiden edistymisestä
- Yhteistyö muiden kanssa yhteistyö ja tiimityöskentely ovat kaikkien opettajien olennaisia työvälineitä
- Henkilökohtainen ammatillinen kehittyminen opettaminen on oppimista, ja opettaja ottaa vastuun omasta elinikäisestä oppimisestaan.

1. Osallisuus, turvallisuus ja hyvinvointi

Kasvu- ja oppimisympäristön fyysinen, psyykkinen ja pedagoginen turvallisuus ovat edellytyksiä hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden eri näkökulmien huomioiminen sekä oppijoiden oman ja yhteisen toimijuuden vahvistaminen rakentavat perustan sosiaalisesti kestäväälle kehitykselle. Liikunnallinen elämäntapa luo oppimisen edellytyksiä ja vahvistaa hyvinvointia.

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota osallistujille tutkimusperustaista tietoa, menetelmiä ja toimintamalleja, joilla lasten, nuorten ja aikuisten osallisuutta, turvallisuutta, hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa voidaan edistää. Päämääränä on kehittää toimintakulttuuria siten, että jokainen kokee tulevaisuutensa kohdatuksi ja olevansa yhteisönsä kyvykäs ja merkityksellinen toimija.

Koulutuksilla tuetaan esimerkiksi

- yhteisöllisen opiskeluhoollon sisältöjen ja toimintatapojen kehittämistä ajankohtaisen hyvinvointitiedon perusteella (esim. Kouluterveyskysely 2023, THL)
- koulujen ja oppilaitosten hyvinvointityötä edistävän toimintakulttuurin, tietojohtamisen sekä monialaisen yhteistyön kehittämistä
- varhaiskasvatus-, koulu-, ja opiskelupäivien liikunnallista toimintakulttuuria
- liikuntaa oppimisen tukena

- tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien toimeenpanon tukea mukaan lukien sukupuolten moninaisuus
- kiusaamisen, väkivallan (ml. sukupuolistunut väkivalta ja rasismi), syrjinnän ja häirinnän vastaisen toimintakulttuurin kehittämistä
- oppijoiden turvallista oppimisympäristöä edistävän toimintakulttuurin kehittämistä
- läsnäolon, kouluun kiinnittymisen sekä poissaoloihin puuttumisen toimintamallin kehittämistä ja sen toimeenpanon tukea.

2. Oppimisen tuki, ohjaus ja yksilölliset oppimispolut

Kasvun ja oppimisen tuella on keskeinen tehtävä koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamisessa. Oppijoilla on oikeus saada riittävä tuki niin varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa kuin toisen asteen opinnoissa, sekä oppimispolun siirtymävaiheissa. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota tutkimusperustaista tietoa, menetelmiä ja toimintamalleja, joilla tuetaan oppijoiden kasvua ja oppimista, yksilöllisiä oppimispolkuja sekä johtamista.

Koulutuksen tarkoituksena on varmistaa varhaisen tuen ja ennalta ehkäisevän työotteiden toteutumista, oppimisvaikeuksien tunnistamista sekä inklusion vahvistamista kaikissa kasvatus-, opetus- ja koulutustilanteissa. Koulutuksella vahvistetaan henkilöstön pedagogista ja ohjauksellista taitoa kohdata oppilas tai opiskelija. Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa tavoitteena on myös tukea erityispedagogista osaamista. Lukion opettajille suunnatussa koulutuksessa tuetaan erityisopetukseen ja muuhun oppimisen tukeen liittyvää osaamista. Ammatillisessa koulutuksessa tuetaan opintojen henkilökohtaistamisen sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessien vahvistamista sekä tutkinnon perusteista poikkeamisen soveltamista. Keskeisiä ovat myös työelämässä oppimisen ja työelämäyhteistyön prosessien tuki sekä soveltuvien työpaikkojen saatavuuden varmistamisen ja työpaikkaohjaajien perehdyttämisen käytännöt.

Koulutusta voidaan tarjota moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön kehittämiseen ja yhteisopettajuuden käytäntöjen tukemiseen. Tärkeää on tukea myös oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa, siirtymävaiheiden pedagogiikkaa ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Ohjaustarvetta on esimerkiksi koulutukseen hakeutumisvaiheessa ja keskeyttämistilanteissa.

Henkilöstökoulutuksen avulla vahvistetaan oppilaanohjaajien, opinto-ohjaajien sekä opettajien edellytyksiä ja laaja-alaista osaamista toteuttaa oppilaan-, opiskelun- ja opinto-ohjausta sekä uraohjausta. Koulutusten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa oppilaan- ja opinto-ohjauksen laadukasta toteutumista, toimintatapoja, tutkimusperustaisuutta, systemaattisuutta sekä jatkumoa peruskoulusta toiselle asteelle, mutta myös siitä eteenpäin jatko-opintoihin ja työelämään, huomioiden myös siirtymävaiheet.

Koulutuksissa voidaan käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita:

- yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja johtaminen
- moniammatillinen ja monialainen yhteistyö oppimisen tukena
- yhteisopettajuuden erilaiset mallit ja mahdollisuudet
- pedagogiset asiakirjat oppimisen tukena
- pitkään poissaolleen oppilaan tai opiskelijan paluun tukeminen
- opiskelu oman opinto-ohjelman tai henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti ja erityiset opetusjärjestelyt

- opetuksen eriyttäminen perusopetuksessa ja toisella asteella
- joustavan perusopetuksen (JOPO) osaamisen kehittäminen
- erityispedagoginen osaaminen
- lapsen tuen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa
- motoristen oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja tukeminen osana liikunnallista elämäntapaa
- työelämään tutustuminen, työelämätaitojen, uraohjaustaitojen kehittäminen perusopetuksessa
- yhteistyö huoltajien kanssa ja sen monipuoliset toimintatavat
- opetustoimen henkilöstön viestintätaidot erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Inklusiota edistävä opettajankoulutus

<https://www.european-agency.org/Suomi/publications>

Jatkuva oppiminen

Jatkuva oppiminen kattaa sekä formaalin, muodollisen koulutusjärjestelmän mukaisen oppimisen, että koulutusjärjestelmän ulkopuolella ja siitä täysin riippumatta tapahtuvan oppimisen. Jatkuva oppiminen vaatii opetushenkilöstön laaja-alaista ja jatkuvaa osaamisen kehittämistä ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Tarvitaan toimintatapoja ja välineitä (ml. digitaaliset ratkaisut) osaamistarpeiden kartoitukseen sekä osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle erilaisissa osaamisen määrittelytilanteissa.

Koulutusta voidaan tarjota esimerkiksi seuraavilla aihealueilla:

- osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvän osaamisen vahvistaminen
- henkilökohtaistaminen ammatillisessa koulutuksessa
- työelämäyhteistyö ammatillisessa koulutuksessa
- jatkuvan oppimisen toteuttamiseen liittyvä verkostotoiminnan yhteistyöosaaminen, jatkuvan oppimisen palveluekosysteemyöhön kytkeytyminen, oppilaitos- ja elinkeinoelämän rajapintojen ja yhteistyön vahvistaminen sekä osaamisen ennakointi
- pienet osaamiskokonaisuudet ammatillisessa koulutuksessa
- vapaan sivistystyön osaamisperusteiset koulutusmallit ja kansalliset perustaitojen osaamismerkkit (KAPOS-merkit) osana jatkuvan oppimisen vahvistamista
- perustaitojen edistäminen vapaassa sivistystyössä.

Ammatillisten koulutusten kehittäminen. Työryhmän loppuraportti. OKM 2023.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165260/OKM_2023_38.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ammattialojen työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto vuonna 2028. Opetushallitus ja Osaamisen ennakointifoorumi (OEF)

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiTkyMmFjMzQtNmlyYi00NGY1LWI3N2YtN2U5ODg0YWI3ZWJhIiwidCI6IjMTRkZmE0LWMwZmMtNDcyNS05ZjA0LTc2YTQ0M2RIYjA5NSIsImMiOjIh9>

Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja johtamisosaaminen

Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja johtamisosaamisen vahvistaminen liittyvät kehittämis- ja kokeilukulttuurin edistämiseen, opetussuunnitelmien sekä tutkintojen ja koulutusten perusteiden toimeenpanon johtamiseen, toimintaympäristön muutosten johtamiseen, strategiseen ja pedagogiseen johtamiseen, kestävän kehityksen osaamisen

johtamiseen ja oppimisympäristöjen sekä digitaalisten kokonaisratkaisujen johtamiseen. Lisäksi koulutuksilla vahvistetaan laadun ja laatu-kulttuurin johtamista, hyvinvointijohtamista ja tuetaan oppilaitosjohtajien ja varhaiskasvatusjohtajien työhyvinvointia.

Koulutuksilla vahvistetaan johtamisen yhteisöllistä luonnetta sekä osallistavaa johtajuutta ja edistetään inklusiivisuuden johtamista. Koulutuksissa otetaan huomioon tutkimusten, arviointien ja palautteiden hyödyntäminen johtajan oman osaamisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämisessä. Koulutukset voivat liittyä ammatilliseen vertaisvuorovaikutukseen, toimijuuden tukemiseen ja osaamisen jakamiseen työyhteisössä.

Koulutukset voivat kohdistua myös opettajajohtajuuteen, jolloin teemat voivat käsitellä opettajan vastuuta opetus- ja kasvatustyöstä, opettajaa oman työnsä johtajana ja kehittäjänä, opettajaa työyhteisön pedagogisena vaikuttajana ja tiimitason johtajana sekä jaettua johtamista opettajan näkökulmasta.

Työuran eri vaiheissa olevien henkilöiden osaamisen tunnistamiseen ja hyödyntämiseen, uran alkuvaiheissa olevien opettajien tuen kehittämiseen, ammatillisten haasteiden kohtaamiseen, ammatin pitovoiman vahvistamiseen sekä ammatillisen vuorovaikutuksen tukemiseen liittyville koulutuksille on todettu olevan tarvetta.

Koulutuksilla edistetään ennakoivan ja oppivan toimintakulttuurin johtamista sekä yhteisöllisten toimintatapojen käyttöä. Koulutus voi olla myös johtajuuteen valmentavaa ja sitä voidaan suunnata esimerkiksi erilaisille johtajuus- ja kehittämistiimeille.

Näin hakemus arvioidaan

Myönteisen päätöksen saaminen edellyttää, että

- hakija on hakukelpoinen
- hakija on antanut pyydetyt selvitykset aiemmin myönnettyjen valtionavustusten käytöstä
- kohderyhmäehdot täyttyvät
- koulutushankkeen sisältö vastaa haettua teema-aluetta
- hakemukseen on liitetty Opetushallituksen Excel-pohjainen talousarvioehdotus
- talousarvio on laadittu annettuja ohjeita noudattaen
- koulutushanke on perusteltu tälle valtionavustukselle asetettujen tavoitteiden kannalta
- koulutushanke on tarpeellinen toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Hakemukset arvioidaan seuraavien kriteerien perusteella:

- koulutuksen tarvelähtöisyys
- koulutuksen tietoperustaisuus
- haulle asetettujen tavoitteiden toteutuminen
- pitkäkestoisuus ammatillisen kehittymisen tukena
- ohjaus ja tuki koulutusohjelman suorittamisen varmistamiseksi
- hakijayhteisön osaaminen ja kouluttajien pätevyys
- hankkeen organisointi ja toteutus mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen
- hankesuunnitelma on taloudellisesti realistinen
- tuotosten käyttökelpoisuus ja avoin jakaminen
- koulutuksen laajuuden (opintopistemäärä) suhde koulutuksen toteutustapaan ja sisältöön.

Rahoituspäätökset

Päätökset tehdään toukokuun 2024 alussa, kun kaikki hakemukset on käsitelty. Päätökset lähetetään hakemuksessa ilmoitetuille tahoille Opetushallituksen sähköisestä valtionavustusjärjestelmästä.

Lisätietoja antavat

Opetusneuvos Minna Harmanen, puh. 029 533 1481, perusopetus, kielitietoinen opetus ja toimintakulttuuri, arviointiosaaminen, taiteen perusopetus, oppiaine ja alakohtainen osaaminen

Opetusneuvos Elisa Helin, puh. 029 533 1280, varhaiskasvatus ja esiopetus, inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen

Opetusneuvos Sonja Hyvönen, puh. 029 533 1072, ruotsinkielinen koulutus

Opetusneuvos Teijo Koljonen, puh. 029 533 1524, lukiokoulutus, oppiaine ja alakohtainen osaaminen, kestävyysosaamisen vahvistaminen, yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja johtamisosaaminen

Opetusneuvos Marjaana Kopperi, puh. 029 533 8553, digitaalisen osaamisen vahvistaminen

Opetusneuvos Taija Paasilinna, puh. 029 533 1370, ammatillinen koulutus

Opetusneuvos Marjatta Säisä, puh. 029 533 1439, ammatillinen koulutus

Opetusneuvos Heikki Tulkki, puh. 029 533 1971, vapaan sivistystyön koulutus, jatkuva oppiminen

Assistentti Tuula Kinnunen, puh. 029 533 1100, tilaisuuksiin liittyvät tekniset kysymykset

valtionavustukset@oph.fi, valtionavustusjärjestelmän tekninen tuki

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@oph.fi

Opetusneuvos

Timo Sinivuori

Opetusneuvos

Elisa Helin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.